

# ESPAI RURAL

## 1.- DE L'AGRICULTURA TRADICIONAL A L'AGRICULTURA DE MERCAT

Fins l'arribada de la Revolució Industrial que va comportar nous mètodes de transport més eficaços, ràpids i barats, l'agricultura es va mantenir dins dels estrets marges de la subsistència local i comarcal. Però l'evolució agrícola també va influir en la industrial i a l'inrevés, ja que els invents de la indústria també s'aplicaren als nous mètodes de treball al camp, sobre tot a Anglaterra. A Espanya, fins ben entrat el segle XIX l'agricultura de mercat només afectava a certs productes molt concrets, com ara el blat, la vinya, l'olivera i els cítrics, per exemple, així com els productes de l'horticultura.

**1.1. De l'economia de subsistència a l'economia de mercat.-** La utilització de noves tècniques agrícoles (rotació de conreus) i la introducció de nous conreus, van fer possible l'augment de la producció agrària i obtenir excedents per alimentar a una població creixent.

- Economia de subsistència: Agricultura dedicada al consum propi. Complementada amb el treball artesanal.
- Economia de mercat: L'agricultor augmenta la productivitat per vendre el seu producte al mercat. Amb els ingressos compra els productes que li manquen.

• **La capitalització del camp.-** L'agricultura tradicional estava basada fonamentalment en dos factors de producció: la terra i el treball. Aquesta situació es va mantenir mentre a les zones rurals hi havia mà d'obra abundant i barata.

**1.2. Població rural i població agrària.-** Durant la segona meitat del segle XX assistim a la progressiva disminució de la població agrària. En les darreres dècades: èxode urbà (retorn a zones més barates, tot i no treballar les terres).

Per tant cal distingir entre:

- a) població agrària: treballa al sector primari
- b) població rural: viu a zones agrícoles però treballa en altres sectors.

## 1.3. El treball agrari a Espanya:

- Explotacions petites: explotació familiar, amb participació d'algun assalariat.
- Explotacions grans: Treballadors eventuais

## 1.4. Evolució de la superfície agrària:

Superfície agrària: 50,5 milions d'hectàrees (2007)

Superfície agrària útil (SAU): 24,5 milions ha. 78% de secà 21,1% de regadiu

Darrers anys: disminució de terres de conreu i augment del terreny forestal

### **1.5. La terra i l'estructura de les explotacions agràries:**

- Gran explotació o latifundi: més de 100 ha. Extremadura, Castella-la Manxa i Andalusia. Actualment en situació favorable perquè permet mecanització amb augment de la productivitat. Nou tipus de treballador: tècnic especialitzat en fer anar la maquinària.
- Petita explotació o minifundi: menys de 10 ha. Meitat nord de la Península i als dos arxipèlags. Dificultats per augmentar la producció i la rendibilitat. Només són rendibles si s'aplica una agricultura intensiva i molt científica.
- Explotacions mitjanes: unes 30 ha. Fomentades per la Unió Europea per a augmentar la productivitat mitjançant l'agricultura intensiva

## **2.- PRODUCCIÓ I COMERÇ AGRARIS**

### **2.1. La política agrària comunitària (P.A.C.):**

Conceptes clau de la política comunitària actual:

- Seguretat alimentària
- Relació qualitat- preu
- Preservació del medi ambient rural

PLA ESTRATÈGIC NACIONAL DE DESENVOLUPAMENT RURAL 2007-2013. Objectius:

- Augmentar la productivitat de l'agricultura i la silvicultura
- Desenvolupar la indústria agroalimentària
- Millorar el medi ambient i l'entorn rural

### **2.2. La producció agrícola:**

- Conreus de secà: cereals, vinyes i oliveres
    - Cereal: el blat domina a la Península
    - Vinya: zones atlàntiques i mediterrànies
    - Oliveres: Ha augment el conreu de les olives per a l'oli i ha disminuït el de les olives per a taula
- Fruits secs, oleaginoses i lleguminoses

- Conreus de regadiu: Fruita i horticultura. Necessiten molta mà d'obra i molta cura:
  - Cítrics: Gran pes en les exportacions, especialment taronges (als darrers anys, la producció andalusa ha igualat i, fins i tot, superat, la producció valenciana).
  - Fruiters de llavor: pereres, pomeres, nesproners
  - Fruiters de pinyol: albercoquers, cirerers, pruneres, bresquilleres

- Hortalisses: zona mediterrània, gran augment del rendiment

**2.3. La producció ramadera.-** Espanya és el segon país de la UE en importància ramadera amb el 40% de la producció i 4 tipus de bestiar:boví, oví, porquí i avicultura

- Bestiar boví: Tercer país de la UE en caps de bestiar. Especialització creixent en carn i llet
- Bestiar oví: Ha desaparegut la transhumància. Professionalització del sector. Producció de la llana residual
- Bestiar porquí: Gran desenvolupament i gran especialització. Cria de porcs per a consum fresc i embotits
- Avicultura: Molt especialitzada i rendiment elevat

**2.4. La comercialització dels productes agraris.-** A escala mundial hi ha concentració en les multinacionals de la indústria agroalimentària, amb una productivitat elevada i productes molt elaborats. 75% de les exportacions espanyoles a la UE. Principals indústries agroalimentàries:vi, embotits, pernills i conserves.

### **3.- ELS PAISATGES AGRARIS D'ESPANYA**

#### **3.1. El paisatge agrari.**

- Factor decisiu: el clima. Cinc grans tipus:atlàntic, mediterrani, interior, de muntanya i de les Canàries.

#### **3.2. Paisatge agrari atlàntic.-**

Cornisa cantàbrica i terres gallegues. Relleu accidentat. Presència de prats i boscos caducifolis.

Agricultura: poca extensió.

Monoconreu més extens: blat de moro per a farratge. Ramaderia: cria de bestiar boví per obtenir llet.

Població agrària dispersa.

#### **3.3. Paisatge agrari mediterrani.**

- Litoral i prelitoral mediterrani, depressions de l'Ebre i del Guadalquivir i les Illes Balears. Precipitacions escasses. Agricultura de secà.

Conreus principals: trilogia mediterrània, és a dir, cereals, vinya i olivera. En zones de sòl fèrtil, agricultura de regadiu molt sofisticada. R

amaderia de bestiar oví i cabrum en zones de secà. Bestiar boví i porquí de tipus intensiu a Catalunya. A Andalusia predominen els latifundis.

### **3.4. Paisatge agrari d'interior.**

- Terres interiors de Castella i Lleó, Castella-La Manxa. Zones planes amb altitud mitjana elevada. Clima mediterrani de tendència continental.

Conreu de cereals, rotacions de conreus. En el passat el blat, actualment l'ordi, destinat al bestiar. A les zones de secà: bestiar oví (Meseta i Aragó).

### **3.5. Paisatge agrari de muntanya.**

- Altituds baixes i mitjanes del nord peninsular. Altituds elevades i mitjanes del sud. Esglaiaments dels usos del sòl segons l'altitud i la insolació. Explotació forestal basada en l'aprofitament dels faigs i castanyers.

### **3.6. Paisatge agrari de les Canàries.**

- Producte principal: el plàtan, a Tenerife i a La Palma. Tomàquets d'exportació i patates.

Conreus protegits amb plàstic. Superfície forestal protegida pels boscos de pi canari i laurisilva.

## **4.- L'ACTIVITAT PESQUERA**

### **4.1. Caladors dels vaixells de pesca espanyols.**

- Les plataformes continentals espanyoles no són molt aptes per a la pesca. Degut a les dificultats en la pesca de zones costaneres peninsulars i de països veïns (esgotament de caladors, conflictes limítrofs), s'estan buscant destinacions en països llunyans, com el canal de Moçambic, les costes de Somàlia i les aigües de l'Atlàntic de l'Amèrica Llatina.

### **4.2. Política pesquera comunitària**

.- 2007-2013: Fons Europeu de la Pesca (FEP) dóna ajudes econòmiques als Estats membres i la PPC (Política Pesquera Comuna) va encaminada a una explotació sostenible del medi marí i al foment de l'aqüicultura.